

Sonata nr 9 - Biuletyn Informacyjny Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych

Nr 9
listopad 1998

Biuletyn Informacyjny Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych, Inwalidów i Ich Opiekunów i Przyjaciół w Gliwicach

Wydrukowano ze środków programu PHARE FIESTA II (Fundusz Małych Grantów)

[w górę](#)

---

*Nie ma lepszego sposobu pobudzania dobroci w ludziach,
niż traktować ich tak, jakby już byli dobrymi
/ Gustaw Radbruck /*

STOWARZYSZENIE SON W INTERNECIE - nasz adres: www.el.com.pl/son

Naszą obecność w Internecie zawdzięczamy przede wszystkim Fundacji im. Stefana Batorego, która przyznała nam dotację na realizację projektu pt. Internet sposobem na integrację osób niepełnosprawnych ze społeczności świata. Pomoc w opracowaniu naszej strony internetowej, uruchomienie i utrzymanie serwisu WWW SON oraz niezbędne przeszkolenie w zakresie podstawowej wiedzy i efektywnego jej wykorzystania do publikowania własnych informacji w sieci Internet przez okres trzech miesięcy zapewnił nam nieodpłatnie Pan Wojciech Ruchlewicz. W następnej kolejności i będziemy korzystać z bezpłatnego dostępu do Internetu na podstawie umowy-użyczenia, podpisanej z Zakładem Internet dla Szkół.

Zarząd Stowarzyszenia SON bardzo dziękuje wszystkim Organizacjom i Darczyńcom, dzięki którym zaistnieliśmy w Internecie i serdecznie zaprasza na swoje strony WWW.

[w górę](#)

PRAWA CZŁOWIEKA W KONTEKCIE NIEPEŁNOSPRAWNOCI

Prawa człowieka, podobnie jak inne wielkie problemy współczesności, mają swoje początki w starożytności. W Europie na rozwój praw człowieka najsilniej wpłynęła Francuska Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela z 1789 roku. Głosiła ona, że ludzie rodzą się wolni i równi wobec prawa. Wolność, równość, bezpieczeństwo, prawo do oporu są prawami przyrodzonymi i niezbywalnymi. Okres II wojny światowej to czas największego pogwałcenia praw człowieka, nie tylko w stosunku do ludzi niepełnosprawnych. Z chwilą zakończenia wojny społeczność międzynarodowa dojrzała do umiędzynarodowienia ochrony praw człowieka, jako sprawy leżącej w interesie wszystkich państw i narodów. Największą na świecie - obecnie liczącą ponad 160 państw - organizacją międzynarodową jest powstała w 1945 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych. Na jej płaszczyźnie kreowane są nowe standardy w dziedzinie praw człowieka. Następnie są wnoszone w system prawa wewnętrznego i praktyki państw. Pięćdziesiąt lat temu - 10 grudnia 1948 roku, świat z uwagą słuchał przemówienia przewodniczącej Komisji Praw Człowieka ONZ, wygłoszonego na sesji Zgromadzenia Ogólnego. Była nią Eleanor Roosevelt, wdowa po

W roku 1976 Zgromadzenie Ogólne proklamowało rok 1981 - Międzynarodowym Rokiem Osób Niepełnosprawnych. Ogłoszono również lata 1983 - 1992 Dekadą Osób Niepełnosprawnych. Dekada stanowiła ramy czasowe, w których rządy i organizacje miały wprowadzić w życie postanowienia Programu ONZ. Na zakończenie Dekady Zgromadzenie Ogólne proklamowało 3 grudnia Międzynarodowym Dniem Osób Niepełnosprawnych. Przyglądając się działaniom rządu i ustawodawstwa polskiego w dziedzinie rozwiązań dotyczących niepełnosprawnych, możemy dostrzec pewne działania, które zgodnie są z wytycznymi zawartymi w Standardowych Zasadach. W 1993 roku przyjęty został Rządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Integracji ze Społeczeństwem. Nowa Konstytucja RP zawiera odpowiednie zapisy mające zapobiec praktykom dyskryminacyjnym wobec osób niepełnosprawnych. W Kodeksie Pracy wprowadzono zapis zabraniający dyskryminacji osób niepełnosprawnych w stosunkach pracy. Sejm uchwalił nową ustawę o rehabilitacji zawodowej i

Ogólnego. Była to Eleanor Roosevelt, wdowa po prezydencie USA. Odczytała słowa wstępu i 30 artykułów Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, po czym Zgromadzenie Ogólne zatwierdziło ten dokument. Oprócz Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka istnieje również Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, mówi państwom o ich powinnościach, przedstawia wartość moralną. Pozostałe dokumenty mają moc prawną - dyktują państwom ich obowiązki. Obecnie te wszystkie dokumenty tworzą Międzynarodową Kartę Praw Człowieka. Poza tym ONZ ratyfikowała przeszło 80 innych porozumień dotyczących praw człowieka. Mają one na celu eliminację wszelkich form dyskryminacji oraz wyrównanie szans dla członków tych grup społecznych, dla których Powszechna Deklaracja Praw Człowieka nie stanowiła wystarczającej ochrony ich praw. Najpowszechniej uznawaną umową oenetykowską jest Konwencja Praw Dziecka z roku 1989 / mimo to nie wchodzi w skład Karty /. 20 grudnia 1993 roku podczas 48 sesji Zgromadzenia Ogólnego przyjęto Standardowe zasady wyrównywania szans osób niepełnosprawnych /Rezolucja 48/96/. Dziesięć lat temu ONZ rozpoczęła międzynarodową akcję informowania obywateli o ich prawach, a państw o ich obowiązkach. Lata 1995 - 2004 ogłoszono Dekadę Popularyzowania Praw Człowieka. Narody Zjednoczone od początku swojego istnienia dążyły do poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych. Podstawowe zasady ONZ, zawarte w Karcie Narodów Zjednoczonych, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i innych /wymienionych w Standardowych zasadach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych/, potwierdzały prawo osób niepełnosprawnych do korzystania z praw obywatelskich, politycznych, społecznych i kulturalnych na równi z osobami o pełnej sprawności.

ustanowiła nową ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która zawiera wiele rozwiązań idących w kierunku wyznaczonym przez Standardowe Zasady. W dniu 1 sierpnia 1997 r, została przyjęta przez Sejm RP uchwała - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych , / M.P. z 1997r. Nr 50 , poz. 475 / , która potwierdziła fundamentalne zasady osób niepełnosprawnych w Polsce . Sejm uchwalając Kartę stwierdził , iż powyższe prawa wynikają z Konstytucji RP , Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka , Konwencji Praw Dziecka , Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych , aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego . Wezwał Rząd RP i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw , jak również wezwał Rząd do składania corocznie w terminie do 30 czerwca , informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych . Karta powinna zatem stanowić wytyczne dla polityki władz rządowych i samorządowych w dziedzinie rozwiązań dotyczących niepełnosprawnych . Karta jest aktem ogólnym . Nie gwarantuje konkretnych uprawnień , można jednak oficjalnie powoływać się na nią jako obowiązujący akt , uchwalony przez Sejm RP . Mówiąc konkretnie , uchwalona przez Sejm Karta Praw Osób Niepełnosprawnych nie jest prawem , jest jedynie deklaracją praw , w związku z tym osoby niepełnosprawne nie mają możliwości wniesienia skargi konstytucyjnej (wypowiedź dr Piotra Przybysza- głównego specjalisty w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich , na II Konferencji Wyrównywanie Szans Osób Niepełnosprawnych - kierunki działania w Polsce i krajach Unii Europejskiej w dniu 4.12.1997r. w Warszawie / . Pani Joanna Piasek -Posłanka Unii Wolności obecnej kadencji , na VIII Walnym Zebraniu Ogólnopolskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych w dniach 23-25 10.1998r. w Konstancinie - Jeziornej powiedziała cyt. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych ma słabnąć siłę. Nic dodać, nic ująć!

(na podstawie wydawnictwa Fundacji Fuga Mundi Niepełnosprawni lecz pełnoprawni ... , wydawnictwa Przebudźcie się , oraz materiałów własnych opracowała Janina Stoksik).

w górę

STANDARDOWE ZASADY WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH - WSTĘPNE WARUNKI RÓWNOPRAWNEGO UCZESTNICTWA (cd.)

Zasada 7. Zatrudnienie

Państwa powinny uznać zasadę, że należy wzmocnić pozycję osób niepełnosprawnych tak, aby zaczęły one egzekwować swoje prawa, zwłaszcza w dziedzinie zatrudnienia. Zarówno na obszarach wiejskich jak i miejskich powinny one posiadać równe szanse wykonywania pożytecznego i satysfakcjonującego finansowo zajęcia na otwartym rynku pracy.

1. Prawo i przepisy w dziedzinie zatrudnienia nie mogą dyskryminować osób niepełnosprawnych ani czynić trudności w ich zatrudnianiu.

2. Państwa powinny aktywnie wspierać integrację osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Aktywne wsparcie powinno przejawiać się poprzez różnorodność podjętych działań, takich jak szkolenia zawodowe, systemy motywacyjne, zatrudnienie zastrzeżone lub przeznaczone dla określonych osób, pożyczki lub kredyty dla małego biznesu, wyłączne kontrakty lub uprawnienia do produkcji uprzywilejowanej, ulgi podatkowe, udogodnienia kontraktowe lub inna techniczna czy finansowa pomoc dla zakładów, zatrudniających osoby niepełnosprawne. Państwa powinny także zachęcać pracodawców do wprowadzania odpowiednich zmian, umożliwiających zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

3. Państwowe programy działań powinny obejmować:

a) działania nastawione na projektowanie i przystosowywanie stanowisk pracy oraz terenów wokół zakładów pracy tak, aby były dostępne dla osób o różnych rodzajach niepełnosprawności;

b) popieranie wykorzystywania nowych technologii oraz projektowania i produkcji urządzeń pomocniczych, narzędzi, wyposażenia oraz środków ułatwiających dostęp do takiego wyposażenia, co umożliwi osobom niepełnosprawnym zdobycie i utrzymanie pracy;

c) organizowanie odpowiednich szkoleń, szukanie miejsc pracy oraz cięśle wspieranie, np. poprzez osobistego asystenta i tłumacza.

4. Państwa powinny inicjować i wspierać kampanie nastawione na podnoszenie poziomu wiadomości społecznej, aby zmienić negatywne postawy i uprzedzenia wobec niepełnosprawnych pracowników.

5. Państwa pełniące rolę pracodawcy w sektorze publicznym, powinny stwarzać warunki sprzyjające zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w tym sektorze.

6. Państwa oraz organizacje pracowników i pracodawców powinny współpracować celem zagwarantowania polityki równego naboru i promocji, warunków zatrudnienia i stawek płacowych oraz zagwarantowania środków na poprawę bezpieczeństwa pracy, w celu zapobiegania wypadkom i urazom, a także środków na rehabilitację pracowników cierpiących na przewlekłą chorobę zawodową.

7. Nadrzędnym celem powinno być zawsze zatrudnianie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Dla osób niepełnosprawnych, których potrzeb nie da się w ten sposób zaspokoić, alternatywą powinny być małe zakłady pracy chronionej lub zatrudnienie wspomagane. Programy tego typu należy oceniać pod względem ich trafności i skuteczności w tworzeniu możliwości zatrudniania osób niepełnosprawnych.

8. Należy podjąć działania, aby włączyć osoby niepełnosprawne do programów szkoleniowych i zatrudnienia w sektorze prywatnym.

9. Państwa, organizacje pracowników i pracodawcy powinni współpracować z organizacjami osób niepełnosprawnych, aby wykorzystać wszystkie możliwości szkolenia i zatrudnienia, z uwzględnieniem ruchomego czasu pracy, pracy w niepełnym wymiarze, podziału obowiązków, pracy na własny rachunek, opiekunów w pracy dla osób niepełnosprawnych.

w górę

Nie wszyscy przeczytali

MIESZKAŃCU LL'SKA! Bśd wiadom, że to Ty dopłacisz do bezobwodnicowego wariantu autostrady A4 , bo : - budowa na obszarach szkód górniczych jest kilkakrotnie droższa niż w innych terenach ; - do jej budowy i eksploatacji zaangażowane będą rodki budżetowe , czyli pieniądze z Twoich podatków ; - o ile mieszkasz w pobliżu - Twoje mieszkanie lub nieruchomość starci na wartoci.

W zamian uzyskasz: - przecięcie miasta autostradś przeznaczonś głównie dla tranzytu - jak sztucznym korytarzem ; - zamianę głównej drogi lokalnej na płatnś autostradę , co zakorkuje miasto i zdegraduje przyległe dzielnice; - smog nad Twoim miastem; -narażenie na utratę lub pogorszenie zdrowia ,w zwiśzku ze wzrostem zanieczyszczenia powietrza ; - całodobowy hałas wzdłuż autostrady i dróg dojazdowych, który nie pozwoli Ci na spokojny sen i wypoczynek, a narazi na uszkodzenie słuchu i systemu nerwowego; - stałe zagrożenie Twojego życia , zdrowia oraz rodowiska , spowodowane tranzytem materiałów niebezpiecznych; - zmniejszenie i tak nadzwyczaj skśpej powierzchni terenów zielonych i rekreacyjnych; - rozbicie istniejących więzi społecznych i kulturowych. Zapłacisz takś cenę , bo nikt się z Tobś nie liczy ! Zignorowano 25 tysięcy podpisów zadeklarowanego sprzeciwu . Zapłacisz , bo tak zadecydowali radni , zarzśdy miast i Wojewoda . Zapłacisz , aby mogli zyskać nieliczni w układach zwiśzanych z handlem działkami , sterowanymi przetargami i przyznawaniem koncesji . Kierowco pamiętaj że : plan budowy i eksploatacji autostrady nie przewiduje możliwości szybkiej interwencji i pomocy.

ródło :
Biuletyn
Ekologiczny
Nr 7 - 8 (59-
60) Polskiego
Klubu
Ekologicznego
Okręgu
Górnolśski w
Katowicach

w górę

BUS - TAXI w Gliwicach - telegram:

Z ogromnym zadowoleniem informujemy wszystkich niepełnosprawnych mieszkańców Gliwic , że nareszcie od stycznia 1999 r. będzie w mieście funkcjonował zorganizowany system transportu osób niepełnosprawnych stop pierwszeństwo w korzystaniu z systemu będą miały osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich oraz mające szczególne trudności w poruszaniu się stop dysponentem samochodu będzie Miejski Orodek Adaptacyjno - Rehabilitacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Gliwicach przy ul. Słowackiego 58 B stop zasady funkcjonowania systemu bus-taxi w Gliwicach zostaną podane do wiadomości ogółu mieszkańców miasta stop.

System opieki i pomocy społecznej wszystkim osobom potrzebującym w Szwecji. (część I)

Głównym zadaniem szwedzkiego rządu jest regulowanie podstawowych zasad ochrony zdrowia i leczenia poprzez prawa i rozporządzenia. Podstawowe znaczenie ma tu Ustawa o Ochronie Zdrowia i Lecznictwie z roku 1982, która mówi, że społeczeństwu należy zapewnić ochronę zdrowia i leczenie na wysokim poziomie, na zasadach równości i ogólnej dostępności. Opieka medyczna ma się odbywać przy respektowaniu osoby pacjenta i jego prawa do podejmowania własnej decyzji. Tak długo, jak to jest możliwe, musi być ona przeprowadzana i konsultowana z pacjentem. Podstawowy szczebel służby zdrowia stanowi w Szwecji przychodnie rejonowe, w których pracują zespołowo - lekarze, pielęgniarki, młodsze pielęgniarki, akuszerki i fizjoterapeuci. Uzupełnieniem oferty przychodni zdrowia i lekarzy domowych jest także system lekarzy prywatnych i prywatnych fizjoterapeutów; działają pielęgniarki rejonowe / wykonują zabiegi medyczne oraz udzielają porad i pomocy zarówno w lecznicy jak i w domach pacjentów / , przychodnie dla dzieci i przychodnie dla matek. Kolejnymi elementami oferty służby zdrowia są szkolne przychodnie zdrowia i zakładowa służba zdrowia. Poprzez adaptację mieszkań i stosowanie technicznych

rodków pomocniczych / niewyobrażalnie dla Polaków bogata oferta / udostępnianych natychmiast, nieodpłatnie, w każdej potrzebnej i uzasadnionej ilości, oraz opiekę medyczną i opiekę służb socjalnych bezpośrednio w domach pacjentów, umożliwia się ludziom starszym i niepełnosprawnym pozostawanie w domach w razie choroby. W szpitalach i domach opieki oraz w mieszkaniach dla osób starszych / Szwecja postrzegana jest jako najstarsza populacja świata - 18 % społeczeństwa to osoby w wieku ponad 65 lat / , opieka lekarza i pielęgniarki jest całodobowa. Dużo uwagę zwraca się, aby mieszkania w domach opieki upodabniać jak najbardziej do warunków domowych. Większość pacjentów w domach opieki zajmuje osobne mieszkania/ tj. pokój min. 18 m.kw. łazienkę przystosowaną i wyposażoną we wszystkie urządzenia pomocnicze oraz wyposażoną kuchnię / . Bezpośrednia odpowiedzialność za zdrowie społeczeństwa spoczywa, zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia i leczeniu, na Wojewódzkich Samorządach Terytorialnych. W roku 1992 odpowiedzialność m.in. za domy opieki, została przeniesiona z samorządów wojewódzkich na władze lokalne.

---

na podstawie biuletynu wydanego przez Instytut Szwedzki - maj 1997r. oraz informacji uzyskanych w Gminie Arvika opracowała Janina Stoksik. Dalsze publikowanie informacji o systemie opieki i pomocy społecznej w Szwecji pod warunkiem podania źródła